

Овај интерно пречишћен текст је незванична верзија Методологије за одређивање цене приступа систему за дистрибуцију електричне енергије, која обухвата:

- 1) Одлуку о утврђивању Методологије за одређивање цене приступа систему за дистрибуцију електричне енергије („Службени гласник РС“, бр. 105/12);
- 2) Одлуку о измени и допуни Методологије за одређивање цене приступа систему за дистрибуцију електричне енергије („Службени гласник РС“, бр. 84/13);
- 3) Одлуку о допуни Методологије за одређивање цене приступа систему за дистрибуцију електричне енергије („Службени гласник РС“, бр. 87/13);
- 4) Одлуку о измени Методологије за одређивање цене приступа систему за дистрибуцију електричне енергије („Службени гласник РС“, бр. 143/14);
- 5) Одлуку о допунама Методологије за одређивање цене приступа систему за дистрибуцију електричне енергије („Службени гласник РС“, бр. 65/15);
- 6) Одлуку о изменама и допунама Методологије за одређивање цене приступа систему за дистрибуцију електричне енергије („Службени гласник РС“, бр. 109/15);
- 7) Одлуку о изменама Методологије за одређивање цене приступа систему за дистрибуцију електричне енергије („Службени гласник РС“, бр. 98/16);
- 8) Одлуку о изменама Методологије за одређивање цене приступа систему за дистрибуцију електричне енергије („Службени гласник РС“, бр. 99/18);
- 9) Одлуку о изменама Методологије за одређивање цене приступа систему за дистрибуцију електричне енергије („Службени гласник РС“, бр. 158/20);
- 10) Одлуку о изменама и допунама Методологије за одређивање цене приступа систему за дистрибуцију електричне енергије („Службени гласник РС“, бр. 71/21), и
- 11) Одлуку о изменама Методологије за одређивање цене приступа систему за дистрибуцију електричне енергије (Службени гласник РС, број 141/22).

Агенција за енергетику Републике Србије – Сектор за правне послове, дана 28. децембра 2022. године.

МЕТОДОЛОГИЈА ЗА ОДРЕЂИВАЊЕ ЦЕНЕ ПРИСТУПА СИСТЕМУ ЗА ДИСТРИБУЦИЈУ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ

(„Службени гласник РС“, бр. 105/12, 84/13, 87/13, 143/14, 65/15, 109/15, 98/16, 99/18, 158/20, 71/21 и 141/22)
(интерно пречишћен текст - незванична верзија)

I. ПРЕДМЕТ МЕТОДОЛОГИЈЕ

Овом методологијом се одређује метод регулације цене приступа систему за дистрибуцију електричне енергије који је заснован на оправданим трошковима пословања и одговарајућем приносу на средства уложена у ефикасно обављање енергетске делатности, елементи за које се утврђују тарифе (у даљем тексту: тарифни елементи) и начин израчунавања регулисаних цена, односно тарифа, начин обрачуна услуге приступа дистрибутивном систему електричне енергије, категорије и групе корисника система, дужина регулаторног периода као временског периода за који се израчунава цена приступа систему за дистрибуцију електричне енергије, начин утврђивања оправданости трошкова, као и начин, поступак и рокови за достављање документације и врста

документације коју оператор дистрибутивног система доставља Агенцији за енергетику Републике Србије (у даљем тексту: Агенција).

Овом методологијом, у посебном поглављу, одређује се и начин одређивања цене приступа затвореном дистрибутивном систему електричне енергије и начин израчунавања.

II. МЕТОДОЛОШКИ ПРИСТУП

Методологија се заснива на методи регулације „трошкови плус“, којом се оператору система одређује максимална висина прихода за регулаторни период, односно цена приступа систему за дистрибуцију електричне енергије којом се обезбеђује:

- 1) покривање оправданих трошкова пословања, и одговарајућег приноса на ефикасно уложена средства у обављање делатности дистрибуције електричне енергије и управљања дистрибутивним системом којима се обезбеђује краткорочна и дугорочна сигурност снабдевања, односно одрживи развој система;
- 2) безбедност рада система;
- 3) подстицање економске и енергетске ефикасности;
- 4) недискриминација, односно једнаки положај исте категорије и групе корисника система и
- 5) спречавање међусобног субвенционисања између појединих делатности које обавља оператор система и између појединих корисника система.

III. ПОЈМОВИ И ДЕФИНИЦИЈЕ

Појмови употребљени у методологији имају следеће значење:

Инфо правила	Скуп енергетских и економских података систематизованих у табелама који се достављају Агенцији у циљу њеног редовног извештавања и приликом подношења одлуке о цени приступа систему за дистрибуцију електричне енергије на сагласност;
Максимално одобрени приход	Максимални износ прихода оператора система у регулаторном периоду, којим се надокнађују сви оправдани трошкови који настају обављањем делатности дистрибуције електричне енергије и управљања дистрибутивним системом и одговарајући принос на ефикасно уложена средства;
Обрачунски период	Временски период који је, по правилу, календарски месец;
Регулаторни период	Временски период у трајању од једне календарске године - у даљем тексту, у формулама и објашњењима формула означен са т, и
Тарифни елементи	Обрачунске величине на које се распоређује максимално одобрени приход оператора система који је одређен за регулаторни период у складу са овом методологијом.

Остали појмови употребљени у овој методологији имају исто значење као у закону којим се уређује област енергетике.

При израчунавању према формулама у овој методологији, све вредности које се изражавају у процентима се деле са 100.

IV. ОДРЕЂИВАЊЕ МАКСИМАЛНО ОДОБРЕНОГ ПРИХОДА

Максимално одобрени приход оператора система се обрачунава на основу оправданих трошкова пословања и одговарајућег приноса на ефикасно уложена средства у обављању делатности дистрибуције електричне енергије и управљања дистрибутивним системом.

Оправданост трошкова се оцењује према природи конкретног трошка, сагледавањем његове сврсисходности, провером количина и цене којом је изазван конкретан трошак, упоредном анализом трошкова оператора система заснованом на подацима о трошковима у претходном периоду и трошковима других оператора дистрибутивних система у земљи и окружењу (benchmarking).

IV.1. Заједнички оперативни трошкови, средства, трошкови амортизације и остали приходи

Заједничким оперативним трошковима се сматрају оперативни трошкови настали ради омогућавања функционисања оператора система који, поред делатности дистрибуције електричне енергије и управљања дистрибутивним системом, обавља другу енергетску делатност чија је цена регулисана или који поред тих енергетских делатности обавља и друге енергетске, односно друге делатности које се не сматрају енергетским делатностима, а који се не могу директно алоцирати на поједине делатности.

Заједничким средствима се сматрају средства (нематеријална улагања осим goodwill-а, некретнине, постројења и опрема) која су неопходна за функционисање оператора система који поред делатности дистрибуције електричне енергије и управљања дистрибутивним системом обавља другу енергетску делатност чија је цена регулисана или који поред тих енергетских делатности обавља и друге енергетске, односно друге делатности које се не сматрају енергетским делатностима, а који се не могу директно алоцирати на поједине делатности.

Заједничким трошковима амортизације се сматрају трошкови амортизације заједничких средстава настали ради омогућавања функционисања оператора система који поред делатности дистрибуције електричне енергије и управљања дистрибутивним системом обавља другу енергетску делатност чија је цена регулисана или који поред тих енергетских делатности обавља и друге енергетске, односно друге делатности које се не сматрају енергетским делатностима, а који се не могу директно алоцирати на поједине делатности.

Заједничким осталим приходима се сматрају остали приходи остварени ангажовањем заједничких ресурса оператора система који се не могу директно алоцирати на поједине делатности.

Заједнички оперативни трошкови, средства, трошкови амортизације и остали приходи се распоређују на делатност дистрибуције електричне енергије и управљања дистрибутивним системом за коју се утврђује максимално одобрени приход и на друге енергетске, односно друге делатности које се не сматрају енергетским делатностима, на основу транспарентних правила (кључева) утврђених у складу са општим актом о рачуноводству и рачуноводственим политикама оператора система и објективним критеријумима.

IV.2. Обрачун максимално одобреног прихода

Обрачун максимално одобреног прихода оператора система по основу обављања делатности дистрибуције електричне енергије и управљања дистрибутивним системом врши се применом следеће формуле:

$$\text{МОП}_t = \text{ОТ}_t + \text{А}_t + \text{ППЦК}_t * \text{РС}_t + \text{ТГ}_t - \text{ОП}_t + \text{КЕТ}$$

где су:

- МОПт – максимално одобрени приход оператора система по основу обављања делатности дистрибуције електричне енергије и управљања дистрибутивним системом у периоду т (у динарима);
- ОТт – оперативни трошкови у периоду т (у динарима);
- Ат – трошкови амортизације у периоду т (у динарима);
- ППЦКт – стопа приноса на регулисана средства у периоду т (у %);
- РСт – регулисана средства у периоду т (у динарима);
- ТГт – трошкови за накнаду губитака у систему за дистрибуцију електричне енергије у периоду т (у динарима);
- ОПт – остали приходи у периоду т (у динарима) и
- КЕТ – корекциони елемент у периоду т (у динарима).

Трошкови који улазе у обрачун максимално одобреног прихода оператора система по основу обављања делатности дистрибуције електричне енергије и управљања дистрибутивним системом се утврђују на основу података о планираним енергетским величинама из Енергетског биланса Републике Србије, односно на основу података који служе за његово доношење.

IV.2.1. Оперативни трошкови

Оперативни трошкови представљају оправдане трошкове настале по основу обављања делатности дистрибуције електричне енергије и управљања дистрибутивним системом и чине их:

- 1) трошкови материјала;
- 2) трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи;
- 3) трошкови производних услуга;
- 4) нематеријални трошкови и
- 5) део резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених, а који се исплаћују у регулаторном периоду.

У овим оперативним трошковима садржани су и:

- 1) трошкови услуга коришћења система за пренос електричне енергије, који не обухватају трошкове за купце чији су објекти прикључени на страни напонског нивоа 110 kV у трансформаторској станици 110/10 kV/kV, 110/20 kV/kV или 110/35 kV/kV;
- 2) оперативни трошкови средстава прибављених без накнаде и
- 3) трошкови набавке електричне енергије за сопствену потрошњу.

IV.2.2. Трошкови амортизације

Трошкови амортизације представљају оправдане трошкове амортизације средстава која су у функцији обављања делатности дистрибуције електричне енергије и управљања дистрибутивним системом, при чему се у трошкове амортизације укључују и трошкови амортизације средстава прибављених без накнаде.

Трошкови амортизације обухватају трошкове амортизације постојећих средстава на почетку регулаторног периода и трошкове амортизације средстава која ће бити активирана у регулаторном периоду.

Трошкови амортизације постојећих и средстава која ће бити активирана у регулаторном периоду, обрачунавају се пропорционалном методом у процењеном корисном веку трајања средстава.

Трошкови амортизације средстава која ће бити активирана у регулаторном периоду, обрачунавају се

на основицу коју чини 50% вредности активираних нематеријалних улагања, некретнина, постројења и опреме у припреми и аванса датих за набавку истих.

Трошкови амортизације се рачунају према следећој формули:

$$A_t = \text{АПСт} + \text{ААСт}$$

где су:

- А_т – трошкови амортизације у периоду т (у динарима);
- АПСт – трошкови амортизације постојећих средстава у периоду т (у динарима) и
- ААСт – трошкови амортизације средстава која ће бити активирана у периоду т (у динарима).

IV.2.3. Регулисана средства

Регулисана средства представљају нето вредност нематеријалних улагања (осим goodwill-a), некретнина, постројења и опреме која су ангажована на обављању делатности дистрибуције електричне енергије и управљања дистрибутивним системом, изузимајући:

- нето вредност средстава прибављених без накнаде, као што су донације, учешће трећих лица у изградњи система за дистрибуцију електричне енергије, средства прикупљена по основу изградње прикључака и слично и
- нето вредност нематеријалних улагања, некретнина, постројења и опреме у припреми и аванса датих за њихову набавку, која се не активирају у регулаторном периоду или која нису оправдана и/или ефикасна.

Оправданост и ефикасност инвестиција ради потребе развоја система за дистрибуцију електричне енергије, а у циљу задовољавања пораста потражње за електричном енергијом, отклањања загушења у мрежи као и повећања сигурности и квалитета испоруке, утврђују се на основу:

- техничко – технолошких, економских и других параметара и показатеља оправданости и ефикасности улагања и
- усклађености улагања са годишњим програмом пословања и планом развоја система за дистрибуцију електричне енергије енергетског субјекта.

Регулисана средства су основица за обрачун приноса на ангажована средства који оператор система може да оствари у регулаторном периоду.

Вредност регулисаних средстава се обрачунава као аритметичка средина вредности регулисаних средстава на почетку регулаторног периода и вредности регулисаних средстава на крају регулаторног периода, према следећој формули:

$$P_{Ст} = (пРСт + кРСт) / 2$$

где су:

- РСт – регулисана средстава у периоду т (у динарима);
- пРСт – вредност регулисаних средстава на почетку периода т (у динарима) и
- кРСт – вредност регулисаних средстава на крају периода т (у динарима).

Вредност регулисаних средстава на почетку регулаторног периода обрачунава се према следећој формули:

$$пРСт = пНВСт - пСБНт - пНСУПт$$

где су:

пНВСт – нето вредност нематеријалних улагања (изузев goodwill-a), некретнина постројења и опреме на почетку периода т (у динарима);

пСБнт – нето вредност средстава прибављених без накнаде на почетку периода т (у динарима) и

пНСУПт – нето вредност нематеријалних улагања (изузев goodwill-a), некретнина, постројења и опреме у припреми и аванса датих за њихову набавку на почетку регулаторног периода, а која неће бити активирана у периоду т или која нису оправдана и/или ефикасна (у динарима).

Вредност регулисаних средстава на крају регулаторног периода се обрачунава према следећој формули:

$$кРСт = пРСт - АРСт + \Delta СУПт - НОПСт - \Delta СБнт - \Delta НСУПт$$

где су:

АРСт – трошкови амортизације регулисаних средстава који не укључују трошкове амортизације средстава прибављених без накнаде у периоду т, који се обрачунавају на начин утврђен овом методологијом (у динарима);

\Delta СУПт – промена вредности нематеријалних улагања (изузев goodwill-a), некретнина, постројења и опреме у припреми и аванса датих за њихову набавку у периоду т, увећана за нето вредност нематеријалних улагања (изузев goodwill), некретнина, постројења и опреме у припреми и аванса датих за набавку истих на почетку регулаторног периода, а која ће бити активирана у периоду т (у динарима);

НОПСт – нето вредност средстава која су отуђена и/или трајно повучена из употребе у периоду т (у динарима);

\Delta СБнт – промена вредности средстава прибављених без накнаде у периоду т (у динарима) и

\Delta НСУПт – промена вредности нематеријалних улагања (изузев goodwill-a), некретнина, постројења и опреме у припреми и аванса датих за њихову набавку која неће бити активирана у периоду т или која нису оправдана и/или ефикасна (у динарима).

IV.2.4. Стопа приноса на регулисана средства

Стопа приноса на регулисана средства утврђује се као пондерисана просечна цена капитала оператора система.

Пондерисана просечна цена капитала је пондерисани просек стопе приноса на сопствени капитал и пондерисане просечне стопе приноса на позајмљени капитал, према пондерима од 0,4 за сопствени капитал и 0,6 за позајмљени капитал и обрачунава се пре опорезивања према следећој формули:

$$ППЦКт = 0,4 * ЦСКт / (1 - СПт) + 0,6 * ЦПКт$$

где су:

ППЦКт – стопа приноса на регулисана средства у периоду т (у %);

ЦСКт – цена сопственог капитала после опорезивања у периоду т (у %);

СПт – стопа пореза на добит према важећим законским прописима у периоду т (у %) и

ЦПКт – пондерисана просечна цена позајмљеног капитала у периоду т (у %).

Цена сопственог капитала после опорезивања треба да одражава специфични ризик оператора система, ризик земље и преовлађујуће услове прибављања капитала на финансијском тржишту у регулаторном периоду.

Позајмљени капитал, у смислу овог пододељка, представља збир дугорочних обавеза и краткорочних финансијских обавеза којима се финансирају регулисана средства.

Цена позајмљеног капитала се рачуна као пондерисана просечна каматна стопа на укупно позајмљена средства, при чему се као пондери узимају учешћа позајмљених средстава у укупно позајмљеним средствима. Цена позајмљеног капитала се признаје до нивоа цене обазриво и рационално позајмљених средстава.

IV.2.5. Трошкови за накнаду губитака

Висина трошкова за надокнаду губитака електричне енергије у систему за дистрибуцију електричне енергије се утврђује на основу следеће формуле:

$$ТГ_t = Г_t * ЦГ_t$$

где су:

- ТГ_t – трошкови за надокнаду губитака у периоду t (у динарима);
- Г_t – количина електричне енергије потребна за надокнаду губитака у периоду t (у kWh) и
- ЦГ_t – цена електричне енергије за надокнаду губитака у периоду t (у динарима/kWh).

Количина електричне енергије потребна за надокнаду губитака у регулаторном периоду се израчунава према следећој формули:

$$Г_t = КИ_t * СГ_t / (1 - СГ_t)$$

где су:

- КИ_t – количина електричне енергије планирана за испоруку из система за дистрибуцију електричне енергије у периоду t (у kWh) и
- СГ_t – оправдана стопа губитака електричне енергије у периоду t (у %).

Количина електричне енергије планирана за испоруку из система за дистрибуцију електричне енергије у регулаторном периоду је једнака збиру: електричне енергије планиране за испоруку купцима чији су објекти прикључени и који ће током регулаторног периода бити прикључени на систем за дистрибуцију електричне енергије и електричне енергије планиране за испоруку суседним дистрибутивним системима.

Оправдана стопа губитака електричне енергије у систему за дистрибуцију електричне енергије у регулаторном периоду се одређује на основу: остварених стопа губитака електричне енергије у претходне три године, анализе стања система, упоредне анализе остварених стопа губитака оператора дистрибутивних система у окружењу (benchmarking), плана смањења губитака и мера за његову реализацију.

Цена електричне енергије за надокнаду губитака је пондерисана просечна оправдана набавна цена електричне енергије, укључујући и све оправдане зависне трошкове набавке електричне енергије за надокнаду губитака у регулаторном периоду.

IV.2.6. Остали приходи

Остали приходи су приходи остварени ангажовањем ресурса намењених обављању делатности дистрибуције електричне енергије и управљања дистрибутивним системом, као што су: приходи од продаје нуспроизвода и услуга, приходи од активирања учинака и робе, добици од продаје регулисаних средстава, приходи по основу накнађених штета, приходи по основу обуставе испоруке електричне енергије и други приходи.

IV 2.7. Корекциони елемент

Корекциони елемент је вредносни израз (новчани износ) којим се умањује или увећава максимално одобрени приход у регулаторном периоду (т) за износ одступања оствареног прихода по основу реализованих тарифних елемената и регулисаних цена на које је дата сагласност за т-2 регулаторни период од оправданог прихода за т-2 регулаторни период обрачунаог на начин утврђен овом методологијом, а на основу остварених енергетских величина и вредности оправданих трошкова и осталих прихода остварених у т-2 регулаторном периоду, односно у претходним регулаторним периодима за које корекција није извршена.

Корекциони елемент се обрачунава према следећој формули:

$$КЕТ = (ОППР_{т-2} - ОПР_{т-2}) * (1 + И_{т-2})$$

где су:

КЕТ – корекциони елемент за период т (у динарима);

ОППР_{т-2} – оправдани приход по основу обављања делатности дистрибуције електричне енергије и управљања дистрибутивним системом у периоду т-2, обрачунао у складу са овом методологијом на основу остварених енергетских величина и вредности оправданих трошкова и осталих прихода (у динарима);

ОПР_{т-2} - остварени приход по основу реализованих тарифних елемената и регулисаних цена на које је дата сагласност у периоду т-2 (у динарима) и

И_{т-2} – индекс потрошачких цена у Републици Србији у периоду т-2, према објављеном податку органа надлежног за послове статистике (у %).

Ако оператор система приликом подношења одлуке о цени приступа систему за дистрибуцију електричне енергије на сагласност Агенцији, располаже подацима о оствареним енергетским величинама и финансијским извештајима за т-1 регулаторни период, корекциони елемент се израчунава на основу података из т-1 регулаторног периода, односно претходних регулаторних периода за које корекција није извршена.

V. КОРИСНИЦИ СИСТЕМА

Корисник дистрибутивног система (у даљем тексту: корисник система), у смислу ове методологије јесте:

1) крајњи купац који купује електричну енергију за сопствене потребе (у даљем тексту: купац) чији су објекти прикључени на систем за дистрибуцију електричне енергије који је закључио уговор о снабдевању са унапред одређеном количином електричне енергије за сваки обрачунаски период током периода снабдевања;

2) купац чији су објекти прикључени на систем за дистрибуцију електричне енергије који је са снабдевачем закључио уговор о потпуном снабдевању електричном енергијом, тако да се услуга приступа систему за дистрибуцију електричне енергије испоручује том купцу обрачунава снабдевачу;

3) оператор преносног система за електричну енергију испоручену из дистрибутивног система за напајање сопствених електроенергетских објеката (сопствена потрошња - хлађење трансформатора, напајање уређаја и система за управљање и заштиту постројења и сл.);

4) купац-произвођач чији су објекти прикључени на систем за дистрибуцију електричне енергије који је на унутрашње инсталације прикључио сопствени објекат за производњу електричне енергије из обновљивих извора, при чему произведену електричну енергију користи за сопствене

потребе, а вишак произведене електричне енергије испоручује у систем за дистрибуцију електричне енергије;

5) купац за електричну енергију испоручену са система за дистрибуцију електричне енергије за потребе електричне вуче у градском саобраћају (испорука преко исправљачких подстанца повезаних на систем за дистрибуцију електричне енергије);

6) енергетски субјект за производњу електричне енергије, за електричну енергију испоручену из система за дистрибуцију електричне енергије за потребе производње електричне енергије;

7) оператор преносног и оператор повезаног дистрибутивног система за електричну енергију која се из система за дистрибуцију електричне енергије испоручује у преносни систем, односно у повезани дистрибутивни систем;

8) оператор затвореног дистрибутивног система електричне енергије, коме се мери електрична енергија испоручена у затворени дистрибутивни систем за кориснике чији су објекти прикључени на затворени дистрибутивни систем, укључујући и испоручену електричну енергију за надокнаду губитака у затвореном дистрибутивном систему;

9) енергетски субјект чији су објекти за складиштење електричне енергије прикључени на систем за дистрибуцију електричне енергије (реверзибилна хидроелектрана, акумулаторске батерије, постројења за електролизу и сл.) и

10) енергетски субјект за производњу електричне енергије, за електричну енергију испоручену у систем за дистрибуцију електричне енергије.

V.1. Категорије корисника система

Категорије корисника система одређују се у зависности од: напона на месту испоруке електричне енергије, врсте мерних уређаја, односно начина мерења и других критеријума утврђених овом методологијом (у даљем тексту: категорије корисника).

Категорије корисника система су:

- 1) Потрошња на средњем напону;
- 2) Потрошња на ниском напону;
- 3) Широка потрошња и
- 4) Јавно осветљење.

V.1.1. Потрошња на средњем напону

У категорији Потрошња на средњем напону су корисници система чији су објекти прикључени на систем за дистрибуцију електричне енергије напонског нивоа изнад 1 kV, а нижег од 110 kV.

V.1.2. Потрошња на ниском напону

У категорији Потрошња на ниском напону су корисници система чији су објекти прикључени на систем за дистрибуцију електричне енергије напонског нивоа до 1 kV и којима се испоручена активна снага, активна и реактивна енергија утврђују мерењем.

V.1.3. Широка потрошња

У категорији Широка потрошња су корисници система чији су објекти прикључени на систем за дистрибуцију електричне енергије до 1 kV којима се активна снага утврђује према одобреној снази прикључка у складу са овом методологијом и не може бити већа од снаге обрачунате према називној

струји аутоматског осигурача од 63А, односно 14,50 киловата за монофазни прикључак и 43,50 киловата за трофазни прикључак, испоручена активна енергија се утврђује мерењем, а реактивна енергија не мери.

V.1.4. Јавно осветљење

У категорији Јавно осветљење су корисници система који електричну енергију користе за осветљење улица, тргова, тунела, пешачких пролаза, паркова, путева, историјских и других обележја, уређаја за путну сигнализацију и друга потрошња за осветљење јавних површина и јавних објеката и корисници који електричну енергију користе за осветљавање рекламних паноа, којима се испоручена активна енергија утврђује мерењем или обрачуном према времену испоруке, а активна снага и реактивна енергија не мере.

V.2. Групе корисника система

Групе корисника система (у даљем тексту: групе корисника) утврђују се за категорије Широка потрошња и Јавно осветљење.

Групе корисника утврђују се у зависности од начина мерења и услова испоруке активне енергије и у зависности од намене потрошње електричне енергије.

V.2.1. Групе корисника у категорији Широка потрошња

V.2.1.1. *Групе корисника у категорији Широка потрошња у зависности од начина мерења и услова испоруке активне енергије*

У категорији Широка потрошња, у зависности од начина мерења и услова испоруке активне енергије, утврђују се четири групе корисника:

- 1) Потрошња са једнотарифним мерењем;
- 2) Потрошња са двотарифним мерењем;
- 3) Управљана потрошња, код којих се системом за даљинско управљање потрошњом управља напајањем електричном енергијом котлова за грејање просторија, ТА пећи и проточних бојлера, на начин којим се напајање може прекинути у периоду од највише два пута од по три часа дневно, с тим што се између два прекида мора обезбедити напајање у трајању од најмање четири часа и
- 4) Управљана потрошња са посебним мерењем, код којих се системом за даљинско управљање потрошњом управља напајањем електричном енергијом котлова за грејање просторија, ТА пећи и проточних бојлера, а испоручена активна енергија мери преко посебног мерног уређаја. Електрична енергија се испоручује у трајању од десет часова дневно, од чега осам часова непрекидно, у времену које одређује оператор система, у складу са могућностима система за дистрибуцију електричне енергије. Ако је дневна температура, мерена у 07h, минус 10°C или нижа, у насељеном месту са управљаном потрошњом, електрична енергија се додатно испоручује у трајању од два часа. Напајање електричном енергијом у трајању од додатна два часа се обезбеђује у периоду од 12h до 22h.

V.2.1.2. *Групе корисника у категорији Широка потрошња у зависности од намене потрошње*

У категорији Широка потрошња, у зависности од намене потрошње електричне енергије, утврђују се три групе корисника:

- 1) Домаћинство, у којој су корисници који електричну енергију користе за потребе домаћинства у

становима, стамбеним зградама и објектима за одмор, за потребе осветљавања припадајућих споредних, економских објеката и гаража и прилаза тим објектима, као и за погон електромотора и апарата у пољопривредним домаћинствима;

- 2) Јавна и заједничка потрошња, у којој су корисници установе које је основала држава, односно аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе у области: образовања, културе, здравствене заштите становништва, дечје заштите, социјалне заштите, здравствене заштите животиња; потрошња електричне енергије за напајање заједничких уређаја и инсталација у стамбеним зградама, заједничким и споредним просторијама, као и потрошња за погон уређаја и инсталација кућних и заједничких сеоских водовода и

- 1) Остала комерцијална потрошња, у којој су корисници који електричну енергију користе за потребе осветљавања и загревања пословних објеката и пословних просторија и погон мотора и апарата у тим објектима и просторијама, погон заједничких уређаја и инсталација у тим објектима и остали потрошачи из категорије Широка потрошња, који електричну енергију користе за потребе обављања привредних и других делатности и друге потребе, осим за намене из тач. 1) и 2) овог пододељка.

V.2.2. Групе корисника у категорији Јавно осветљење

У категорији Јавно осветљење, у зависности од намене потрошње електричне енергије, утврђују се две групе корисника:

- 1) Јавно осветљење, у којој су корисници који електричну енергију користе за осветљење улица, тргова, тунела, пешачких пролаза, паркова, путева, историјских и других обележја, уређаја за путну сигнализацију и друга потрошња за осветљење јавних површина и јавних објеката и
- 2) Светлеће рекламе, у којој су корисници који електричну енергију користе за осветљавање рекламних паноа.

VI. ТАРИФНИ ЕЛЕМЕНТИ

Тарифни елементи су обрачунске величине на које се распоређује максимално одобрени приход оператора система утврђен за регулаторни период.

Тарифни елементи су:

- 1) „активна снага“;
- 2) „активна енергија“ и
- 3) „реактивна енергија“.

VI.1. Тарифни елемент „активна снага“

Тарифни елемент "активна снага" је сума одобрених активних снага корисника система из поглавља V. тач. 1), 2), 3), 4) и 8) ове методологије и месечних максималних активних снага за корисника система из поглавља V. тач. 5) ове методологије која се у периоду t израчунава према следећој формули:

$$AC_T = \sum_{i=1}^{N_y} \sum_{m=1}^{12} \sum_{k=1}^{K_y} OC_{i,m,k} + \sum_{m=1}^{12} MAC_{m,ев}$$

где су:

- AC_T - тарифни елемент „активна снага“ у периоду t (у kW);
- $OC_{и,м,к}$ - одобрена снага за и-то место испоруке са система за дистрибуцију електричне енергије, у месецу m у периоду t , за k -тог корисника система (у kW);
- $MAC_{м,ев}$ - максимална активна снага у месецу m за корисника система из поглавља V. тачка 4) ове методологије (у kW);
- I_y - укупан број места испоруке са система за дистрибуцију електричне енергије корисника из поглавља V. тач. 1), 2), 3), 4) и 8) ове методологије, и
- K_y - укупан број корисника система за дистрибуцију електричне енергије из поглавља V. тач. 1), 2), 3), 4) и 8) ове методологије.

Одобрена снага за једног корисника система је снага која је одређена у одобрењу за прикључење, електроенергетској сагласности или другом акту којим је одобрено прикључење објекта корисника система, а за објекте постојећих корисника система који немају одобрену снагу на начин утврђен прописом којим се уређују услови испоруке електричне енергије.

За корисника система из поглавља V. тачка 5) ове методологије, одобреном снагом у смислу ове методологије, сматра се сума одобрених снага на свим местима испоруке у којима су исправљачке подстанице повезане на систем за дистрибуцију електричне енергије.

За корисника система из поглавља V. тачка 5) ове методологије, максимална активна снага у смислу ове методологије, је највећи збир једновремених средњих петнаестоминутних активних снага на свим мерним местима на систему за дистрибуцију електричне енергије у којима су исправљачке подстанице повезане на систем за дистрибуцију и утврђује се за сваки обрачунски период у регулаторном периоду.

Снага се изражава у киловатима (kW)

VI.2. Тарифни елемент „активна енергија“

Тарифни елемент "активна енергија" је укупна активна енергија која се испоручује током регулаторног периода корисницима система из поглавља V. тач. 1), 2), 3), 4), 5), 6), 7) и 8) ове методологије.

Активна енергија за једног корисника система је сума активних енергија које су измерене на свим мерним местима тог корисника система у свим обрачунским периодима током регулаторног периода.

Активна енергија се изражава у киловатчасовима (kWh).

VI.3. Тарифни елемент „реактивна енергија“

Тарифни елемент „реактивна енергија“ је укупна реактивна енергија која се испоручује током регулаторног периода корисницима система из поглавља V. тач. 1), 2), 3), 4), 5) и 8) ове методологије из категорија Потрошња на средњем напону и Потрошња на ниском напону.

Реактивна енергија за једног корисника система је сума реактивних енергија које су измерене на свим мерним местима тог корисника система у свим обрачунским периодима током регулаторног периода.

Реактивна енергија се изражава у киловарчасовима (kvarh).

VII. ТАРИФЕ

Тарифе се утврђују за сваки од тарифних елемената из поглавља VI. ове методологије и исказују заокружено на четири децимална места.

Тарифе се утврђују по категоријама и групама корисника система.

VII.1. Тарифе за тарифни елемент „активна снага“

За тарифни елемент „активна снага“ утврђују се две тарифе:

- 1) „одобрена снага“ и
- 2) „прекомерна снага“.

Тарифа „одобрена снага“ се примењује на одобрену снагу без обзира на измерену вредност месечне максималне активне снаге у обрачунском периоду.

Тарифа „прекомерна снага“ се примењује ако је измерена месечна максимална активна снага већа од одобрене снаге, тако што се на износ одобрене снаге примењује тарифа „одобрена снага“, а на износ разлике између месечне максималне и одобрене снаге, примењује се тарифа „прекомерна снага“.

За кориснике из категорије Широка потрошња утврђује се једна тарифа: „одобрена снага“, која се примењује на одобрену снагу, у складу са подедељком VII.1.1. ове методологије.

VII.1.1. Утврђивање месечне максималне активне снаге

Месечна максимална активна снага једног корисника система из категорија Потрошња на средњем напону и Потрошња на ниском напону се утврђује мерењем средње петнаестоминутне активне снаге у обрачунском периоду.

Ако се једном кориснику система средња петнаестоминутна активна снага мери на једном мерном месту у објекту прикљученом/повезаном на систем за дистрибуцију, месечна максимална активна снага је једнака највећој измереној вредности. Ако се за једног корисника система средња петнаестоминутна активна снага мери на више мерних места у једном објекту прикљученом/повезаном на систем за дистрибуцију, месечна максимална активна снага је највећи збир једновремених средњих петнаестоминутних активних снага измерених на свим мерним местима на истом напонском нивоу, ако су остварене техничке могућности за утврђивање тог збира.

Ако се за једног корисника система електрична енергија испоручује из више трафостаница 10/0,4 kV/kV које се напајају из исте трансформаторске станице 35/10 kV/kV, месечна максимална активна снага је највећи збир једновремених средњих петнаестоминутних активних снага измерених на свим мерним местима у трафостаницама 10/0,4 kV/kV на истом напонском нивоу, ако су остварене техничке могућности за утврђивање тог збира.

Ако се за једног корисника система електрична енергија испоручује из више трафостаница 10/0,4 kV/kV, односно 20/0,4 kV/kV који се напајају са истог извода из трансформаторске станице 110/10 kV/kV, односно 110/20 kV/kV, месечна максимална активна снага је највећи збир једновремених средњих петнаестоминутних активних снага измерених на свим мерним местима у трафостаницама 10/0,4 kV/kV, односно 20/0,4 kV/kV на истом напонском нивоу, ако су остварене техничке могућности за утврђивање тог збира.

За електричну вучу у градском саобраћају, месечна максимална активна снага је највећи збир

једновремених средњих петнаестоминутних активних снага измерених на свим мерним местима у којима су исправљачке подстанице повезане на систем за дистрибуцију истог оператора система, ако су остварене техничке могућности за утврђивање тог збира.

Кориснику система из категорије Широка потрошња, активна снага се обрачунава за обрачунски период, према одобреној снази, осим када су, у складу са прописом којим се уређују услови испоруке електричне енергије, овом кориснику система на његов захтев, уграђени аутоматски осигурачи мање називне струје од одобрене, а снага обрачунава према називној струји уграђеног аутоматског осигурача множењем називне струје са 0,23 за монофазни прикључак, а са 0,69 за трофазни прикључак.

VII.2. Тарифе за тарифни елемент „активна енергија“

За тарифни елемент „активна енергија“, у зависности од начина мерења, односно доба дана испоруке електричне енергије, утврђују се тарифе:

- 1) „виша дневна тарифа за активну енергију“;
- 2) „нижа дневна тарифа за активну енергију“;
- 3) „једнотарифно мерење“ и
- 4) „активна енергија – јавно осветљење“;

За кориснике из категорија: Потрошња на средњем напону, Потрошња на ниском напону, Широка потрошња - групе корисника Потрошња са двотарифним мерењем и Управљана потрошња утврђују се две тарифе за активну енергију - „виша дневна тарифа за активну енергију“ и „нижа дневна тарифа за активну енергију.“

За кориснике из категорије Широка потрошња - група корисника Потрошња са једнотарифним мерењем, утврђује се једна тарифа за активну енергију без обзира на доба дана у коме се енергија испоручује - „једнотарифно мерење“.

За кориснике из категорије Јавно осветљење, утврђује се једна тарифа за активну енергију без обзира на доба дана у коме се енергија испоручује - „активна енергија – јавно осветљење“.

VII.2.1. Примена тарифа

„Виша дневна тарифа за активну енергију“ се примењује на износ активне енергије испоручене током обрачунског периода, по правилу у времену од 07h до 23h сваког дана.

„Нижа дневна тарифа за активну енергију“ се примењује на износ активне енергије испоручене током обрачунског периода, по правилу у времену од 00h до 07h и од 23h до 24h сваког дана.

Доба примене тарифа за активну енергију у дистрибутивном систему, или појединим деловима система се може одредити и у другом периоду дана, ради обезбеђивања уравнотеженог рада система и спречавања преоптерећења уређаја и опреме, под условом да доба примене „ниже дневне тарифе за активну енергију“ почиње између 22h и 24h и траје непрекидно осам часова.

Оператор система о свим променама доба примене тарифа за активну енергију благовремено обавештава кориснике система путем средстава јавног информисања или на други погодан начин, а најкасније 24 часа пре померања времена примене тарифа за активну енергију.

За кориснике система из категорије Широка потрошња - група корисника Управљана потрошња са посебним мерењем, на износ активне енергије испоручене током обрачунског периода се примењује „нижа дневна тарифа за активну енергију“ за категорију Широка потрошња - група корисника

Потрошња са двотарифним мерењем.

VII.3. Тарифе за тарифни елемент „реактивна енергија“

За тарифни елемент „реактивна енергија“ утврђују се две тарифе:

- 1) „реактивна енергија“и
- 2) „прекомерна реактивна енергија“.

Тарифа „реактивна енергија“ се примењује на износ измерене реактивне енергије, ако је фактор снаге на месту испоруке за обрачунски период већи или једнак 0,95.

Ако је фактор снаге на месту испоруке за обрачунски период мањи од 0,95, тарифа „реактивна енергија“ се примењује на износ реактивне енергије која одговара фактору снаге 0,95, а тарифа „прекомерна реактивна енергија“ се примењује на износ позитивне разлике измерене реактивне енергије и реактивне енергије која одговара фактору снаге 0,95.

VIII. НАЧИН ИЗРАЧУНАВАЊА И РЕЛАТИВНИ ОДНОСИ ТАРИФА

Тарифе су једнаке за све кориснике система истог оператора система у оквиру исте категорије и групе корисника, без обзира на дужину дистрибутивног пута.

VIII.1. Израчунавање тарифа за тарифни елемент “активна снага”

Тарифа „одобрена снага“ за категорије корисника Потрошња на средњем напону, Потрошња на ниском напону и тарифа „одобрена снага“ за категорију Широка потрошња, утврђују се према тарифи „одобрена снага“ за категорију Потрошња на средњем напону, која се утврђује као базна тарифа којој се додељује коефицијент 1, а према следећим релативним односима:

1) „одобрена снага“ за категорију Потрошња на средњем напону	1,00;
2) „одобрена снага“ за категорију Потрошња на ниском напону	1,60 и
3) „одобрена снага“ за категорију Широка потрошња	0,50

Релативни однос тарифа „прекомерна снага“ и „обрачунска снага“ је 4.

Тарифе за тарифни елемент “активна снага” се изражавају у динарима по kW.

VIII.1.1. Тарифа „одобрена снага“ за категорију Потрошња на средњем напону

Тарифа „одобрена снага“ за категорију Потрошња на средњем напону се одређује на основу дела максимално одобреног прихода и тарифног елемента „активна снага“ за категорије корисника Потрошња на средњем напону, Потрошња на ниском напону и Широка потрошња, према следећој формули:

$$ТОС_{сн} = 0,32 * МОП_{т} / (AC_{сн,т} + РОД_{пс,ос} * ПС_{сн,т} + РО_{нн,сн} * AC_{нн,т} + РО_{нн,сн} * РОД_{пс,ос} * ПС_{нн,т} + РО_{шп,сн} * AC_{шп,т})$$

где су:

- ТОС_{сн} - тарифа „одобрена снага“ за категорију Потрошња на средњем напону (у динарима по kW);
- МОП_т - максимално одобрени приход оператора система (у динарима);
- AC_{сн,т} - тарифни елемент „активна снага“, за категорију Потрошња на средњем напону (у kW); AC_{нн,т} - тарифни елемент „активна снага“, за категорију Потрошња на ниском напону (у kW);

- АС_{шп,т} - тарифни елемент „активна снага“, за категорију Широка потрошња (у kW);
- ПС_{сн,т} - износ прекомерне снаге, када је измерена месечна максимална активна снага већа од одобрене снаге, за категорију Потрошња на средњем напону у периоду т (у kW);
- ПС_{нн,т} - износ прекомерне снаге, када је измерена месечна максимална активна снага већа од одобрене снаге, за категорију Потрошња на ниском напону у периоду т (у kW);
- РО_{нн,сн} - релативни однос тарифа „одобрена снага“ за категорију Потрошња на ниском напону и Потрошња на средњем напону који има вредност из одељка VIII.1. ове методологије;
- РО_{шп,сн} - релативни однос тарифа „одобрена снага“ за категорију Широка потрошња и Потрошња на средњем напону који има вредност из одељка VIII.1. ове методологије и
- РОД_{пс,ос} - релативни однос тарифа „прекомерна снага“ и „обрачунска снага“ који има вредност из одељка VIII.1. став 2. ове методологије.

VIII.1.2. Тарифа „одобрена снага“ за категорију Потрошња на ниском напону

Тарифа „одобрена снага“ за категорију Потрошња на ниском напону се одређује према следећој формули:

$$ТОС_{нн} = РО_{нн,сн} * ТОС_{сн}$$

где је:

ТОС_{нн} - тарифа „одобрена снага“ за категорију Потрошња на ниском напону (у динарима по kW).

VIII.1.3. Тарифа „одобрена снага“ за категорију Широка потрошња

Тарифа „одобрена снага“ за категорију Широка потрошња се одређује према следећој формули:

$$ТОС_{шп} = РО_{шп,сн} * ТОС_{сн}$$

где је

ТОС_{шп} - тарифа „одобрена снага“ за категорију Широка потрошња (у динарима по kW).

VIII.1.4. Тарифа „прекомерна снага“ за категорије Потрошња на средњем напону и Потрошња на ниском напону

Тарифа „прекомерна снага“ за одговарајућу категорију корисника се одређује према формулама:

$$ТПС_{сн} = РОД_{пс,ос} * ТОС_{сн}$$

$$ТПС_{нн} = РОД_{пс,ос} * ТОС_{нн}$$

где су:

ТПС_{сн} - тарифа „прекомерна снага“ за категорију Потрошња на средњем напону (у динарима по kW) и

ТПС_{нн} - тарифа „прекомерна снага“ за категорију Потрошња на ниском напону (у динарима по kW).

VIII.2. Израчунавање тарифа за тарифни елемент “активна енергија”

Тарифе за тарифни елемент „активна енергија“ за категорије корисника Потрошња на средњем напону и Потрошња на ниском напону се утврђују према тарифи „нижа дневна тарифа за активну енергију“ за категорију корисника Потрошња на средњем напону, која се утврђује као базна тарифа којој се додељује коефицијент 1, а према следећим релативним односима:

- 1) тарифе за активну енергију за категорију корисника Потрошња на средњем напону
 - „виша дневна тарифа за активну енергију“ 3,0
 - „нижа дневна тарифа за активну енергију“ 1,0
- 2) тарифе за активну енергију за категорију Потрошња на ниском напону
 - „виша дневна тарифа за активну енергију“ 6,9
 - „нижа дневна тарифа за активну енергију“ 2,3

Тарифе за тарифни елемент „активна енергија“ за категорију корисника Широка потрошња се утврђују према тарифи „нижа дневна тарифа за активну енергију“, која се утврђује као базна тарифа којој се додељује коефицијент 1, а према следећим релативним односима:

- 1) „виша дневна тарифа за активну енергију“ 4,0
- 2) „нижа дневна тарифа за активну енергију“ 1,0
- 3) „једнотарифно мерење“ 3,5

Тарифе за тарифни елемент „активна енергија“ се изражавају у динарима по kWh.

VIII.2.1. „Нижа дневна тарифа за активну енергију“ за категорију Потрошња на средњем напону

„Нижа дневна тарифа за активну енергију“ за категорију Потрошња на средњем напону се одређује на основу дела максимално одобреног прихода и тарифног елемента „активна енергија“ за категорије корисника Потрошња на средњем напону и Потрошња на ниском напону, према следећој формули:

$$HT_{CH} = 0,14 * MOPT / (AENT_{CH,T} + PO_{BT,HT} * AEBT_{CH,T} + PONT_{HH,CH} * AENT_{HH,T} + POBT_{HH,CH} * AEBT_{HH,T})$$

где су:

- HT_{CH} - „нижа дневна тарифа за активну енергију“ за категорију Потрошња на средњем напону (у динарима по kWh);
- $MOPT$ - максимално одобрени приход оператора система (у динарима);
- $AENT_{CH,T}$ - активна енергија планирана за испоруку корисницима система из категорије Потрошња на средњем напону током трајања ниже дневне тарифе (у kWh);
- $AEBT_{CH,T}$ - активна енергија планирана за испоруку корисницима система из категорије Потрошња на средњем напону током трајања више дневне тарифе (у kWh);
- $AENT_{HH,T}$ - активна енергија планирана за испоруку корисницима система из категорије Потрошња на ниском напону током трајања ниже дневне тарифе (у kWh);
- $AEBT_{HH,T}$ - активна енергија планирана за испоруку корисницима система из категорије Потрошња на ниском напону током трајања више дневне тарифе (у kWh);
- $PO_{BT,HT}$ - релативни однос више и ниже дневне тарифе за активну енергију који има вредност из одељка VIII.2. ове методологије;
- $PONT_{HH,CH}$ - релативни однос тарифа „нижа дневна тарифа за активну енергију“ за категорију Потрошња на ниском напону и Потрошња на средњем напону који има вредност из одељка VIII.2. ове методологије и
- $POBT_{HH,CH}$ - релативни однос тарифа „виша дневна тарифа за активну енергију“ за категорију Потрошња на ниском напону и „нижа дневна тарифа за активну енергију“ за категорију Потрошња на средњем напону који има вредност из одељка VIII.2. ове методологије.

VIII.2.2. „Виша дневна тарифа за активну енергију“ за категорију Потрошња на средњем напону

„Виша дневна тарифа за активну енергију“ за категорију Потрошња на средњем напону се одређује према следећој формули:

$$BT_{CH} = PO_{BT,HT} * HT_{CH}$$

где је

BT_{CH} - „Виша дневна тарифа за активну енергију“ за категорију Потрошња на средњем напону (у динарима по kWh);

VIII.2.3. „Нижа дневна тарифа за активну енергију“ и „виша дневна тарифа за активну енергију“ за категорију Потрошња на ниском напону

„Нижа дневна тарифа за активну енергију“ и „виша дневна тарифа за активну енергију“ за категорију Потрошња на ниском напону се одређују према следећим формулама:

$$HT_{HH} = POHT_{HH,CH} * HT_{CH}$$

$$BT_{HH} = POBT_{HH,CH} * HT_{CH}$$

где су:

HT_{HH} - „нижа дневна тарифа за активну енергију“ за категорију Потрошња на ниском напону (у динарима по kWh) и

BT_{HH} - „виша дневна тарифа за активну енергију“ за категорију Потрошња на ниском напону (у динарима по kWh).

VIII.2.4. „Нижа дневна тарифа за активну енергију“ за категорију Широка потрошња

„Нижа дневна тарифа за активну енергију“ за категорију корисника Широка потрошња се одређује на основу дела максимално одобреног прихода и тарифног елемента „активна енергија“ за категорију корисника Широка потрошња, према следећој формули:

$$HT_{SH} = 0,50 * MOPT / (AENT_{SH,T} + PO_{BT,HT} * AEBT_{SH,T} + PO_{JT,HT} * AEJT_{SH,T})$$

где су:

HT_{SH} - „нижа дневна тарифа за активну енергију“ за категорију Широка потрошња (у динарима по kWh);

$MOPT$ - максимално одобрени приход оператора система (у динарима);

$AENT_{SH,T}$ - активна енергија планирана за испоруку корисницима система из категорије Широка потрошња током трајања ниже дневне тарифе (у kWh);

$AEBT_{SH,T}$ - активна енергија планирана за испоруку корисницима система из категорије Широка потрошња током трајања више дневне тарифе (у kWh);

$AEJT_{SH,T}$ - активна енергија планирана за испоруку корисницима система из категорије Широка потрошња са једнотарифним мерењем (у kWh);

$PO_{BT,HT}$ - релативни однос више и ниже дневне тарифе за активну енергију који има вредност из одељка VIII.2. ове методологије.

$PO_{JT,HT}$ - релативни однос тарифе „једнотарифно мерење“ и „ниже дневне тарифе за активну енергију“ који има вредност из одељка VIII.2. ове методологије.

VIII.2.5. „Виша дневна тарифа за активну енергију“ и тарифа „једнотарифно мерење“ за категорију Широка потрошња

„Виша дневна тарифа за активну енергију“ и тарифа „једнотарифно мерење“ за Широку потрошњу се одређује према следећим формулама:

$$BT_{\text{шп}} = PO_{\text{вт,нт}} * NT_{\text{шп}}$$

$$JT_{\text{шп}} = PO_{\text{јт,нт}} * NT_{\text{шп}}$$

где су:

$BT_{\text{нт}}$ - „виша дневна тарифа за активну енергију“ за категорију Широка потрошња (у динарима по kWh) и

$JT_{\text{нт}}$ - тарифа „једнотарифно мерење“ за категорију Широка потрошња (у динарима по kWh).

VIII.2.6. „Виша дневна тарифа за активну енергију“ и „нижа дневна тарифа за активну енергију“ за групу Управљана потрошња

Тарифе „виша дневна тарифа за активну енергију“ и „нижа дневна тарифа за активну енергију“ за групу корисника Управљана потрошња се одређују на основу тарифа „виша дневна тарифа за активну енергију“ и „нижа дневна тарифа за активну енергију“ за групу корисника Потрошња са двотарифним мерењем према следећим формулама:

$$NT_{\text{уп}} = PO_{\text{уп}} * NT_{\text{шп}}$$

$$BT_{\text{уп}} = PO_{\text{уп}} * BT_{\text{шп}}$$

где су:

$NT_{\text{уп}}$ - „нижа дневна тарифа за активну енергију“ за групу Управљана потрошња (у динарима по kWh);

$BT_{\text{уп}}$ - „виша дневна тарифа за активну енергију“ за групу Управљана потрошња (у динарима по kW) и

$PO_{\text{уп}}$ - релативни однос тарифа за активну енергију за групу корисника Потрошња са двотарифним мерењем и за групу корисника Управљана потрошња.

Релативни однос тарифа за активну енергију за групу корисника Потрошња са двотарифним мерењем и за групу корисника Управљана потрошња је $PO_{\text{уп}} = 0,85$.

VIII.2.7. Тарифа „активна енергија“ за категорију Јавно осветљење

Тарифа „активна енергија - јавно осветљење“ за категорију Јавно осветљење се одређује на основу дела максимално одобреног прихода и тарифног елемента „активна енергија“ за кориснике из категорије Јавно осветљење према следећој формули:

$$AEJO = 0,02 * MOPT / AEJO_T$$

где су:

$AEJO$ - тарифа „активна енергија - јавно осветљење“, у динарима по kWh;

$MOPT$ - максимално одобрени приход оператора система (у динарима) и

$AEJO_T$ - активна енергија планирана за испоруку корисницима система из категорије Јавно осветљење (у kWh).

VIII.3. Израчунавање тарифа за тарифни елемент “реактивна енергија”

Тарифе „реактивна енергија“ за категорије корисника Потрошња на средњем напону и Потрошња на ниском напону, утврђују се према тарифи „реактивна енергија“ за категорију Потрошња на средњем напону, која се утврђује као базна тарифа којој се додељује коефицијент 1, а према следећем релативном односу:

- 1) „реактивна енергија“ за категорију Потрошња на средњем напону 1,0
- 2) „реактивна енергија“ за категорију Потрошња на ниском напону 2,8.

Релативни однос тарифа „прекомерна реактивна енергија“ и „реактивна енергија“ је 2.

Тарифе за тарифни елемент „реактивна енергија“ се изражавају у динарима по kvarh.

VIII.3.1. Тарифа „реактивна енергија“ за категорију Потрошња на средњем напону

Тарифа „реактивна енергија“ за категорију Потрошња на средњем напону се одређује на основу дела максимално одобреног прихода и тарифног елемента „реактивна енергија“ за категорије корисника Потрошња на средњем напону и Потрошња на ниском напону, према следећој формули:

$$TPE_{CH} = 0,02 * MOPT / (PE_{CH,T} + POPE_{pre,pe} * PRE_{CH,T} + PO_{nn,CH} * PE_{nn,T} + PO_{nn,CH} * POPE_{pre,pe} * PRE_{nn,T})$$

где су:

- TPE_{CH} - тарифа „реактивна енергија“ за категорију Потрошња на средњем напону (у динарима по kvarh);
- $MOPT$ - максимално одобрени приход оператора система (у динарима);
- $PE_{CH,T}$ - тарифни елемент „реактивна енергија“ за категорију Потрошња на средњем напону (у kvarh);
- $PE_{nn,T}$ - тарифни елемент „реактивна енергија“ за категорију Потрошња на ниском напону (у kvarh);
- $PRE_{CH,T}$ - износ позитивне разлике измерене реактивне енергије и реактивне енергије која одговара фактору снаге 0,95 за категорију Потрошња на средњем напону у периоду т (у kvarh);
- $PRE_{nn,T}$ - износ позитивне разлике измерене реактивне енергије и реактивне енергије која одговара фактору снаге 0,95 за категорију Потрошња на ниском напону у периоду т (у kvarh);
- $PO_{nn,CH}$ - релативни однос тарифа „реактивна енергија“ за категорију Потрошња на ниском напону и Потрошња на средњем напону који има вредност из овог одељка VIII.3. ове методологије и
- $POPE_{pre,pe}$ - релативни однос тарифа „прекомерна реактивна енергија“ и „реактивна енергија“ који има вредност из одељка VIII.3. став 2. ове методологије.

VIII.3.2. Тарифа „реактивна енергија“ за категорију Потрошња на ниском напону

Тарифа „реактивна енергија“ за категорију Потрошња на ниском напону се одређује према следећој формули:

$$TPE_{nn} = PO_{nn,CH} * TPE_{CH}$$

где је

- TPE_{nn} - тарифа „реактивна енергија“ за категорију Потрошња на ниском напону (у динарима по kvarh).

VIII.3.3. Тарифа „прекомерна реактивна енергија“ за категорију Потрошња на средњем напону и Потрошња на ниском напону

Тарифа „прекомерна реактивна енергија“ за одговарајућу категорију корисника одређује према формулама:

$$ТПРЕ_{сн} = РОРЕ_{пре,ре} * ТРЕ_{сн}$$

$$ТПРЕ_{нн} = РОРЕ_{пре,ре} * ТРЕ_{нн}$$

где су:

ТПРЕ_{сн} - тарифа „прекомерна реактивна енергија“ за категорију Потрошња на средњем напону (у динарима по kvarh) и

ТПРЕ_{нн} - тарифа „прекомерна реактивна енергија“ за категорију Потрошња на ниском напону (у динарима по kvarh).

IX. НАЧИН ОБРАЧУНА

Услуга приступа систему за дистрибуцију електричне енергије се обрачунава корисницима система на основу тарифа за обрачунски период.

Корисницима система из поглавља V. тач. 1), 2), 3) и 8) ове методологије, услуга приступа систему за дистрибуцију електричне енергије се обрачунава према тарифама по тарифним елементима "активна снага", "активна енергија" и "реактивна енергија".

Корисницима система из поглавља V. тач. 4) ове методологије, услуга приступа систему за дистрибуцију електричне енергије се обрачунава према тарифама по тарифним елементима "активна снага", "активна енергија" и "реактивна енергија", за електричну енергију која се преузима из дистрибутивног система.

Корисницима система из поглавља V. тачка 5) ове методологије, услуга приступа систему за дистрибуцију електричне енергије се обрачунава према тарифама по тарифним елементима „активна снага“, „активна енергија“ и „реактивна енергија“, при чему се тарифа „одобрена снага“ примењује на износ месечне максималне активне снаге, ако је та снага мања од одобрене снаге.

Корисницима система из поглавља V. тачка 6) ове Методологије, зависно од врсте електране, учешћа у регулацији напона, реактивне снаге или фактора снаге и начина прикључења на систем, услуга приступа систему за дистрибуцију електричне енергије се обрачунава на следећи начин:

- 1) електранама са синхроним генераторским јединицама које раде у режиму регулације напона, реактивне снаге или фактора снаге, које су на дистрибутивни систем прикључене директно преко блок трансформатора и којима се електрична енергија мери преко двосмерног бројила, услуга приступа само применом тарифа за „активну енергију“;
- 2) електранама са генераторским јединицама које раде у режиму регулације напона, реактивне снаге или фактора снаге, које су преко инверторских претварача прикључене на систем и којима се електрична енергија мери преко двосмерног бројила, услуга приступа систему се, за електричну енергију преузету из система за дистрибуцију електричне енергије, обрачунава само применом тарифа за „активну енергију“;
- 3) електранама са синхроним генераторским јединицама које раде у режиму регулације напона, реактивне снаге или фактора снаге, које су на дистрибутивни систем прикључене директно преко

блок трансформатора и којима се електрична енергија за сопствене потребе мери преко посебних мерних уређаја, услуга приступа систему се, за електричну енергију преузету из система за дистрибуцију електричне енергије, обрачунава применом тарифа за „активну енергију“, „реактивну енергију“ и „активну снагу“;

- 4) електранама са генераторским јединицама које раде у режиму регулације напона, реактивне снаге или фактора снаге, које су преко инверторских претварача прикључене на систем и којима се електрична енергија за сопствене потребе мери преко посебних мерних уређаја, услуга приступа систему се, за електричну енергију преузету из система за дистрибуцију електричне енергије, обрачунава применом тарифа за „активну енергију“, „реактивну енергију“ и „активну снагу“;
- 5) електранама са генераторским јединицама које су преко инверторских претварача прикључене на систем које не раде у режиму регулације напона, реактивне снаге или фактора снаге, услуга приступа систему се, за електричну енергију преузету из система за дистрибуцију електричне енергије, обрачунава применом тарифа за „активну енергију“, „реактивну енергију“ и „активну снагу“, при чему се на целокупан износ измерене реактивне енергије примењује тарифа „реактивна енергија“;
- 6) електранама са генераторским јединицама које нису синхроног типа, које су на дистрибутивни систем прикључене директно преко блок трансформатора, услуга приступа систему се, за електричну енергију преузету из система за дистрибуцију електричне енергије, обрачунава применом тарифа за „активну енергију“, „реактивну енергију“ и „активну снагу“, при чему се на целокупан износ измерене реактивне енергије примењује тарифа „реактивна енергија“.

Корисницима система из поглавља V. тачке 7) ове Методологије, услуга приступа систему за дистрибуцију електричне енергије се обрачунава према тарифама за „активну енергију“.

Корисницима система из поглавља V. тачка 9) и 10) ове методологије, услуга приступа систему за дистрибуцију електричне енергије се не обрачунава.

Ако се у току обрачунског периода промене тарифе, услуга приступа систему за дистрибуцију електричне енергије се обрачунава применом до тада важећих и нових тарифа, сразмерно броју дана њиховог важења у обрачунском периоду.

X. ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ ЗА ОБРАЧУН

X.1. Прекид или ограничење испоруке електричне енергије објекту корисника система и ограничење снаге

У случају прекида испоруке електричне енергије због поремећаја у систему за дистрибуцију електричне енергије, при утврђивању месечне максималне активне снаге, ако су остварене техничке могућности за утврђивање тог оптерећења, се неће узимати у обзир постигнута оптерећења у првих осам часова након успостављања нормалне испоруке електричне енергије.

Ако је прекид у испоруци електричне енергије због поремећаја у систему за дистрибуцију електричне енергије или услед квара на постројењима корисника система проузрокованог вишом силом, трајао дуже од 24 часа непрекидно, износ обрачунат по тарифном елементу „активна снага“ ће се умањити сразмерно броју дана прекида у обрачунском периоду.

Кориснику система, као максимална месечна снага се обрачунава снага измерена у времену трајања ограничења испоруке, ако је већа од највеће снаге измерене изван тог времена.

X.2. Објекат који се први пут прикључује на систем, пријава и одјава корисника и обустава испоруке објекту корисника

Кориснику система чији се објекат први пут прикључује, односно повезује на систем за дистрибуцију електричне енергије, кориснику система којем је одобрено прикључење привременог објекта на рок краћи од 30 дана, као и кориснику система који се у складу са прописом којим се утврђују услови испоруке електричне енергије одјави или пријави у току месеца, обрачун по тарифном елементу „активна снага“ се утврђује применом важећих тарифа „одобрена снага“ и „прекомерна снага“ сразмерно броју дана колико је објекат био прикључен на систем за дистрибуцију електричне енергије у обрачунском периоду.

Кориснику система коме је складу са законом и прописом о условима испоруке и снабдевања електричне енергије, обустављена испорука електричне енергије, услуга приступа систему за дистрибуцију електричне енергије се обрачунава према тарифи „одобрена снага“ за сво време трајања обуставе.

X.3. Прерасподела оптерећења у систему корисника

У случају када оператор система, због поремећаја у систему за дистрибуцију електричне енергије или редовних радова на одржавању и проширењу система, у складу са прописом о условима испоруке електричне енергије и/или правилима о раду система за дистрибуцију електричне енергије, од корисника система захтева прерасподелу оптерећења у свом систему, максимална активна снага се утврђује као измерена вредност, уколико не прелази одобрену снагу, односно као одобрена снага, уколико измерена вредност прелази одобрену снагу у периодима:

- 1) током периода на који се захтев односи;
- 2) дванаест сати пре периода на који се захтев односи, у случају редовних радова на одржавању и проширењу система и
- 3) осам сати после периода на који се захтев односи.

X.4. Замена аутоматских осигурача аутоматским осигурачима називне снаге – струје која је мања или једнака одобреној снази

У случају када је, у складу са прописом којим се уређују услови испоруке електричне енергије, на захтев корисника система из категорије Широка потрошња, замењен главни топљиви осигурач аутоматским осигурачем или је извршена замена аутоматских осигурача аутоматским осигурачима називне снаге – струје која је мања од одобрене, обрачун по тарифном елементу „активна снага“ се утврђује према називној струји уграђеног аутоматског осигурача, множењем називне струје са 0,23 за монофазни прикључак, а са 0,69 за трофазни прикључак, и примењује се од наредног обрачунског периода у односу на месец у којем је уграђен или замењен аутоматски осигурач.

X.5. Објекат купца који је прикључен у ТС 110/10 kV/kV, 110/20 kV/kV или 110/35 kV/kV на страни напонског нивоа 110 kV

У случају када је у трансформаторској станици 110/10 kV/kV, 110/20 kV/kV или 110/35 kV/kV објекат купца прикључен на страни напонског нивоа 110 kV, оператор дистрибутивног система услугу приступа за овог купца утврђује у износу којим се надокнађују трошкови коришћења система за пренос електричне енергије обрачунати применом тарифа оператора преносног система.

XI. НАЧИН, ПОСТУПАК И РОКОВИ ДОСТАВЉАЊА ПОДАТАКА И ДОКУМЕНТАЦИЈЕ И ПРОМЕНА ЦЕНЕ ПРИСТУПА СИСТЕМУ ЗА ДИСТРИБУЦИЈУ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ

XI.1. Документација и рокови за достављање

Оператор дистрибутивног система Агенцији доставља:

- 1) податке и документацију у складу са прописом којим се утврђује начин, поступак и рокови вођења књиговодствених евиденција, спровођење раздвајања рачуна по делатностима и достава података и документације за потребе регулације;
- 2) попуњене табеле инфо правила за израчунавање цене приступа систему за дистрибуцију електричне енергије које се објављују на сајту Агенције (www.aers.rs) (уз захтев за давање сагласности на одлуку о цени приступа систему за дистрибуцију електричне енергије и на захтев Агенције);
- 3) попуњене табеле инфо правила за редовно извештавање које се објављују на сајту Агенције у складу са динамиком дефинисаном у табелама и
- 4) друге податке и документацију на захтев Агенције, у складу са Законом.

XI.2. Начин достављања података и документације

Податке и документацију из одељка XI.1. оператор система доставља у писменој форми, потписане од стране овлашћеног лица, а попуњене табеле инфо правила и у електронској форми на e-mail адресу Агенције.

XI.3. Измена цене приступа систему за дистрибуцију електричне енергије на захтев Агенције

Уколико на основу достављених података и документације из одељка XI.1. ове методологије, Агенција при обављању послова из своје надлежности утврђене Законом, утврди да оператор система применом регулисаних цена остварује приходе који су већи од оправданог прихода који се добија применом ове методологије, оператор система дужан је да на захтев Агенције, у року од 30 дана од дана пријема тог захтева, поднесе нови захтев за давање сагласности на одлуку о цени приступа систему за дистрибуцију електричне енергије са одлуком о цени.

XI.4. Неуредност захтева

Сматра се да захтев за давање сагласности на одлуку о цени приступа систему за дистрибуцију електричне енергије са одлуком о цени није поднет, уколико документација из одељка XI.1. ове методологије није достављена Агенцији у роковима и на начин утврђен овом методологијом.

XII. ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ ЗА НАЧИН ОДРЕЂИВАЊА ЦЕНЕ ПРИСТУПА ЗАТВОРОМ ДИСТРИБУТИВНОМ СИСТЕМУ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ И ЊИХОВО ИЗРАЧУНАВАЊЕ

Цена приступа затвореном дистрибутивном систему електричне енергије утврђује се као средња вредност образованих и примењених тарифа за тарифне елементе „активна снага“, „активна енергија“ и тарифни елемент „реактивна енергија“ свих енергетских субјекта који обављају делатност дистрибуције електричне енергије и управљања дистрибутивним системом, за одговарајућу категорију, односно групу корисника система.

Цена приступа затвореном дистрибутивном систему електричне енергије се одређује на начин из става 1, без обзира да ли је тај систем повезан на преносни систем електричне енергије или на

дистрибутивни систем електричне енергије.

Оператор затвореног дистрибутивног система цене приступа затвореном дистрибутивном систему одређене на начин из става 1. исказује по тарифама за тарифне елементе и према категоријама и групама корисника система и обрачунава услугу приступа затвореном дистрибутивном систему, сходно примењујући одредбе поглавља V, VI, IX. и X. ове методологије.

XIII. ПРИМЕНА МЕТОДОЛОГИЈЕ

До првог образовања цена приступа систему за дистрибуцију електричне енергије у складу са одредбама ове методологије, примењиваће се цене оператора система које су, у складу са законом, образоване и биле примењене за тарифне ставове по тарифним елементима „снага“, „активна енергија“ и „реактивна енергија“, на дан ступања на снагу ове методологије.

Услуга приступа систему за дистрибуцију електричне енергије за једног корисника система, до првог образовања цена приступа систему за дистрибуцију електричне енергије у складу са одредбама ове методологије, обрачунаваће се у обрачунском периоду на основу правила за обрачун цена по тарифним ставовима “обрачунска снага,,, “прекомерно преузета снага“, “виши дневни тарифни став за активну енергију“, „нижи дневни тарифни став за активну енергију“, “једнотарифно мерење“, „активна енергија - јавно осветљење“, „реактивна енергија“ и „прекомерно преузета реактивна енергија“, утврђеним у чл. 12. до 32. и члану 34.Тарифног система за приступ и коришћење система за дистрибуцију електричне енергије („Службени гласник РС“, бр. 1/07 и 31/07).

Кориснику система из поглавља V. тачка 5) ове методологије, код којег не постоје услови за регистровање утрошене активне енергије у зависности од доба дана испоруке електричне енергије, до стварања услова за регистровање двотарифног мерења, услуга приступа систему за дистрибуцију електричне енергије се обрачунава применом „више дневне тарифе за активну енергију“ на 67% измерене активне енергије и применом „ниже дневне тарифе за активну енергију“ на 33% измерене активне енергије.

Ако оператор система одбије захтев корисника система за повећање одобрене снаге, кориснику система неће се обрачунавати тарифа „прекомерна снага“ почев од месеца јануара у години после истека дванаест месеци од подношења захтева, уколико корисник система остане при свом захтеву за повећањем одобрене снаге.

До 31. децембра 2024. године, на захтев корисника система из поглавља V. тач.1) и 2) ове методологије из категорије Потрошња на средњем напону и Потрошња на ниском напону, обрачунаваће се активна снага која је мања од одобрене снаге утврђене у складу са одељком VI.1. ове методологије, при чему се свако прекорачење тако захтеване снаге која је мања од одобрене снаге, обрачунава по тарифи „прекомерна снага“. Нова промена активне снаге може се захтевати после истека 12 месеци од претходне промене, с тим да захтевана снага не може бити већа од одобрене снаге утврђене у складу са одељком VI.1. ове методологије. Од 1. јануара 2025. године овим корисницима ће се по тарифи „одобрена снага“ обрачунавати активна снага која је једнака одобреној снази утврђеној у складу са одељком VI.1 ове методологије

У периоду од дана ступања на снагу ове методологије до 31. децембра 2024. године, корисницима система из категорије Широка потрошња – група купаца Домаћинство, за објекте са трофазним прикључком за које је одобрена снага од 11,04 kW али највише 17,25 kW, активна снага ће се обрачунавати за 11,04 kW, а ако је месечна потрошња активне енергије у објекту до 350 kWh, активна снага за тај календарски месец обрачунаваће се за 6,9 kW, с тим што се месечна потрошња активне енергије одређује сходном применом методологије којом се уређује образовање цене електричне енергије за јавно снабдевање.

Изузетно од одредбе става 5. овог поглавља, корисник система коме је до 31. децембра 2022. године обрачунавана активна снага на начин и под условима утврђен тим ставом, може до 28. фебруара 2023. године захтевати обрачун активне снаге у износу одобрене снаге утврђене у складу са одељком VI.1. ове методологије, без обзира да ли је протекло 12 месеци од претходне промене.